

A vezérigazgató megjósolta leváltását A Pátia-dosszié története

Sokadik hivatalos magyarázat hangzott el a múlt héten az Állami Vagyonügynökség részéről arról, hogy miért váltották le a Pátia Nyomda Rt. vezérigazgatóját, Vass Sándort. De éppen a magyarázatok sokszínűsége teszi gyanússá, hogy az igazi indok talán rejtve marad...

A Vass-sztori a múlt év tavaszán kezdődött, amikor egymás után két pályázatot hirdetett az ÁVÜ a nyomda eladására. Csupán értékelhetetlen ajánlatok érkeztek, pedig a legnyereségesebb állami nyomdáról van szó: 3 milliárdos forgalom mellett 170 millió profitot ért el tavaly.

Majd január elsején részvénytársasággá alakult a nyomda, s még ugyanebben a hónapban a vezérigazgató levelet írt az ÁVÜ igazgatójának, Báthory Lászlónak — aki egyúttal az Rt. igazgatójának elnöke is volt —, amelyben felvetette: a dolgozók talán hajlandók lennének megvenni a cég részvényeinek 60 százalékát 650 millió forintért (a cég alaptőkéje 916 millió). Válasz a mai napig nem érkezett.

Érkezett viszont júniusban a Capital Internationaltól (CI) egy ajánlat, hogy hajlandók bankkonzorciumot szervezni, miután nagy külföldi bankokat képviselnek. A tárgyaláson részt vett Ferencziné Földvári Katalin is az ÁVÜ részéről, aki nem ellenezte ezt a lehetőséget. A nyomda megállapodást kötött a CI-vel, hogy év végéig a konzorcium feláll. Ez talán Vass Sándornak sem jött rosszul, hiszen a második félelvi prémium feltételeként legfontosabb pontjaként ott szerepelt, hogy legalább egy értékelhető ajánlatot szerezzen.

Október 6-án aztán robbant a bomba a közgyűlésen: Ferencziné (aki Báthory Lászlót képviselte) bejelentette, hogy Vass Sándort leváltják és helyette Bokor Gábort nevezik ki. Az igazgatóság három tagját szintén leváltották és öttagúvá bővítették, Báthory László helyett pedig Gelenczei Csillát nevezték ki (aki a Miniszterelnöki Hivatal titkárságának vezetője).

Bombaként hatott a hír, két okból. Egyrészt, mert a közgyűlés napirendi pontjai között ez nem szerepelt, másrészt, mert Vass Sándor semmiféle előrejelzést nem kapott arra, hogy elégedetlenek lennének a munkájával.

S az első hivatalos magyarázat a közgyűlésen hangzott el: a tulajdonosváltásból fakadó előírásoknak nem tudott eleget tenni. Hogy milyen előírásoknak, az már nem derült ki.

Ezután nem sokkal — egy rádióinterjú során — érkezett a második vád Báthory Lászlótól, ami talán felfogható a részletesebb magyarázatnak is: ahelyett, hogy a munkavállalói kivásárlást lehetővé tette volna a vezérigazgató, bankkonzorciumot szervezett. A magyarázat kissé furcsán cseng az eddigiek ismeretében...

Mindezek után ketten is léptek. A felügyelőbizottság rendkívüli ülést hívott össze, ahol megállapították: a közgyűlés szabálytalanul döntött, mert a napirendi pontokat 30 nappal korábban kell meghirdetni, s ezt elmulasztották. Vagyis a közgyűlés döntése jogellenes volt, s ezért a bizottság megtámadta a határozatot a cégbírósnál.

(Arról az apróságról már nem is beszélve, hogy a közgyűlés nem is mentheti fel a vezérigazgatót, csak az igazgatóság. A közgyűlés legfeljebb felhatalmazhatja az igazgatóságot erre a lépésre.)

Léptek a dolgozók is: azonnal megszavazták, hogy az MRP programon belül ajánlatot tesznek a nyomda részvényeinek megvásárlására. A 740 dolgozóból 630-an írták alá a szándéknyilatkozatot, amit a múlt hét csütörtökön benyújtottak az ÁVÜ-nek.

A harmadik féle magyarázat szintén a múlt héten hangzott el Slosár Gábortól, az ÁVÜ ügyvezető igazgató-helyettesétől. Eszerint egy befektető panasza nyomán kiderült, hogy Vass Sándor olyan szerződést akart kikényszeríteni, amely garantálja: a menedzsment még öt évig tovább dolgozhat a helyén. Ez viszont leértékelte a céget — indokolták tovább —, s ezért nem adtak be tavaly értékelhető ajánlatot. Végül is ez vezetett a leváltáshoz Slosár Gábor szerint, hiszen ennél sokkal kisebb ügyek miatt is felállítottak már embereket az ÁVÜ-nél. S végül Slosár Gábor a vezérigazgató szemére hányt: mivel szakmai és nem pénzügyi befektetőket akarnak a nyomdába, ezért ugyancsak a vezérigazgató tévedése volt a bankkonzorcium létrehozása. Tévedés, amiről az ÁVÜ is régóta tudott. (S kérdés, hogy egy nyereséges cégnél miért hiba pénzügyi befektetőkkel megvásároltatni a céget...?)

Vass Sándor a kérdéseinkre elismerte: valóban tett olyan ajánlatot egy külföldi befektetőnek, hogy öt évre szeretné biztosítani a menedzsment egzisztenciáját. De ő ebben semmi rosszat nem lát, hiszen csak ebben az esetben lenne biztos, hogy a cég továbbra is jól működik. A legfurcsább az, hogy mindez tavaly áprilisban történt s csak most derült ki... Nos, ehhez annyit érdemes hozzátenni: sok helyen, ahol vállalati tanácsok működnek, a vezetők szerződésben garantáltatják velük, hogy még évekig a helyükön maradhatnak. S ezek a szerződések tulajdonosváltás után is érvényben maradnak! Anélkül, hogy az ÁVÜ kifogást

emelhetne. Vass Sándor rossz helyen próbálkozott talán?

De végül ott az igazi kérdés: valójában mi húzódik a leváltásának hátterében? Hiszen az eddig felhozott érvek egyike sem meggyőző, sőt bizonyíthatóan visszaverhető. Felmerül még annak a gyanúja, hogy politikai okok játszódtak közre. „Kényelmetlen ember vagyok a kormányban a baloldali beállítottságom miatt, amit mindenki tud: szimpatizálok az MSZP-vel, az SZDSZ-szel és a Fidesszel.” Látható jelei is voltak ennek: másfél éve — Göncz Árpád könyvének kiadása óta — jó néhány ellenzékinek számító író könyvet adta ki a nyomda. Így például Konrád Györgyét, amelyet minden állami könyvkiadó visszautasított. Majd Eörsi Istvánét, Hankiss Ágnesét. A ráfizetéses üzletág híre gyorsan terjedt. „Szinte menedékhelye lettünk ezeknek az íróknak.” És Vass Sándor alapító tagja volt a Nyilvánosság Klubnak, valamint az Új Márciusi Frontnak is.

De higgyünk Slosár Gábornak, aki azt állította, hogy mindez őket nem érdekli. Akkor viszont ott az utolsó gyanú: a vezérigazgató augusztusban írt levele Szabó Tamás privatizációs miniszternek, amit Antall József is megkapott (lásd keretben). A felfűtött hangú levél megírására akkor fogott tollat, amikor egymás után váltotta le az ÁVÜ a vezetőket az Athenaeum, majd az Alföldi s végül a Szegedi Nyomda éléről. S a levélben megjósolt profécia, íme, megvalósult...

Vass Sándor ma is vezérigazgató, a helyette kinevezett Bokor Gábor mindössze egyetlen egyszer lépte át a küszöböt. Vass Sándor és az ÁVÜ között pedig indulatos levelek keltek útra: Slosár Gábor szerint október 7-étől csak a kinevezett Bokor Gábor vezérigazgató tudtával és beleegyezésével léphet be a Vass Sándor a nyomda területére. Vass Sándor pedig a privatizációs miniszternél tiltakozott a törvénytelen eljárás ellen. Mint ahogy a Nyomdaipari Dolgozók Szakszervezete is. S 600 dolgozó aláírásával petíció ment a 15 éve vezérigazgatóskodó Vass Sándorért...

„Végig akarom csinálni a történetet, egészen addig, amíg az ÁVÜ törvényes eszközökkel nem vált le. Még akkor is, ha tudom, most csak én veszíthetek. Jó idegzetű vagyok, ki fogom bírni.”

Rövid távon lehet, hogy valóban veszíteni fog. De a játszmának még nincs vége.

• Rajna Györgyi

Idézetek Vass Sándor leveléből

„Az ÁVÜ káderpolitikájának révén sikerült szembeállítani a kormánnyal 18 ezer nyomdaipari dolgozót. Ez a káderpolitika egyszer már nem vált be. Legutóbb a Rákosi-rendszerben próbáltak szakmán kívüli pártkádereket a nyomdák élére helyezni. Mindannyiszor csúfos bukás lett a vége...”

„Önök alighanem jogában áll egy-egy vezérigazgatót, akár engem is, leváltani. De 18 ezer nyomdaipari dolgozót leváltani nem lehet. Márpedig a dolgozók azok, akik nem fogadják el a szakmán kívüli pártkáderek irányítását. Kérem, ne tessék őket lenézni, belőlük él az ország...”

„Kérem, nagyon kérem Önt, hogy hagyja abba ezt a gyakorlatot, és ha lehet, az eddig megtett lépéseit is korrigálja... Levelemre több válasz is lehetséges: az egyik az, hogy kiküldi a felmondólevelemet...”